ਮਲਾਇਆ ਨੰਦਾ ਸੇਠੀ

ਬਨਾਮ

ਓੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4103)

ਮਈ 20, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ: ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ – ਦਾਅਵਾ – ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਅਗਲੀ ਯੋਜਨਾ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰਹੀ – ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 1990 ਦੇ ਨਿਯਮ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੇਰੀ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਓੜੀਸਾ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਅਸਿਸਟੈਂਸ) ਨਿਯਮ, 1990 – ਓਡੀਸ਼ਾ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਅਸਿਸਟੈਂਸ) ਨਿਯਮ, 2020.

ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ – ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ – ਫੈਸਲਾ: ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਸੇਵਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਮਾ ਕਰਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਧੀਮੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਵਿਚਾਰਣਾ – ਇਸਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉੜੀਸਾ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਅਸਿਸਟੈਂਸ) ਨਿਯਮ, 1990 ਅਨੁਸਾਰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਭਾਵ, 2010 ਵਿੱਚ। [ਪੈਰਾ 5][17]

1.2 ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 2.1.2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ, ਜੁਲਾਈ 2010 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ। 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਅਨੁਸਾਰ, "ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, (i) ਪਤੀ/ਪਤਨੀ (ii) ਪੁੱਤਰ..... ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਲਟਕਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੂੰ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ। [ਪੈਰਾ 6][17]

1.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਦੇਰੀ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਾਕਾਮੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਸੀ। ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ

ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸ. ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰੇਗਾ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1990 ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਰਸਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ 2010 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੋਰ ਲੱਭੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ। [ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8]

2.1 ਦਯਾਲੂ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ, ਅਰਥਾਤ, ਇਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਜੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤਤਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿਨੈਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਯਾਲੂ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਬਿਨੈਆਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 9]

2.2 ਜੇਕਰ ਦਯਾਲੂ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿਨੈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਸਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਨੈ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦਯਾਲੂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿਨੈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 9]

ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2020) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 617 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1177; ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮਿਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729 : [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 408; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਮਿਤ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸ (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 496; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਅਵਸਥੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6903/2021 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 18.11.2021 ਨੂੰ ਹੋਇਆ; ਦ ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਦੂਰਸੰਚਾਰ, ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਵੀ. ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6019/2021 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ 28.09.2021; ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਸਿੱਖਿਆ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭੀਮੇਸ਼ ਉਰਫ ਭੀਮੱਪਾ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1264 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੂੰ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1177 ਪੈਰਾ 2.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 408 ਪੈਰਾ 3.1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 ਨੇ ਪੈਰਾ 3.1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4103 2022 ਦੇ.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 26.10.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2021 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 28023 ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀ।

ਭਾਰਤ ਸੰਗਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਗਰਕੱਟੀ ਕਾਰਤਿਕ ਉਦੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਬੀਤਾ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼ੁਭਰਾਂਸ਼ੂ ਪਾਧੀ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਯਾਦਵ, ਰਕਸ਼ਿਤ ਜੈਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੰਸ਼ਲ, ਐਡਵਾਂਸ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਟਕ ਵਿੱਚ 26.10.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ – ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ 02.01.2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੁਲਾਈ, 2010 ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਹਾਇਤਾ) ਨਿਯਮ, 1990 (ਇਸਨੂੰ "1990 ਦੇ ਨਿਯਮ" ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 3.8.2011 ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ, ਕਟਕ ਦੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 21.09.2011 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ 9.9.2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ/ਸੰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਗੰਜਾਮ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਸੀਡੀਐਮਓ, ਗੰਜਾਮ ਤੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ

ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੀਡੀਐਮਓ, ਗੰਜਾਮ ਨੇ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 01.11.2016 ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਸੀਡੀਐਮਓ, ਗੰਜਾਮ ਨੇ 06.02.2017 ਨੂੰ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਬੈਲਾਗੁੰਠਾ ਦੇ ਇੱਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 28.10.2017 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਮਦਨ ਸਾਲਾਨਾ 72,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ, ਭਾਵ, ਓਡੀਸ਼ਾ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੁਨਰਵਾਸ ਸਹਾਇਤਾ) ਨਿਯਮ, 2020 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “2020 ਨਿਯਮ” ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ) ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ 17.02.2020 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। 2020 ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਮਰਹੂਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ 'ਗਰੁੱਪ ਡੀ' ਬੇਸ ਲੈਵਲ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ 2020 ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਓਡੀਸ਼ਾ ਦੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲੋਂ, ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 26.04.2021 ਰਾਹੀਂ।

2.2 ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 26.04.2021 ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 2020 ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਯਾਲੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨੀਤੀ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਯੋਜਨਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ, ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਥਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2020) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 617 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2.3 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ 2020 ਨਿਯਮਾਂ (ਬਾਅਦ ਦੀ ਯੋਜਨਾ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਕੀਮ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ।

3.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਮਿਲਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਅਮਿਤ ਸ੍ਰੀਵਾਸ (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਅਭਿਸ਼ ਅਵਸਥੀ (ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6390/2021, 18.11.2021 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ); ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ, ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਬਨਾਮ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6019/2021, 28.09.2021 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ); ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੱਖਿਆ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭੀਮੀਸਾਬ ਉਰਫ ਭੀਮਾਪਾਪਾ, 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1264, ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ ਹਾਰਨੈਸ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੀਮ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ।

4. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ – ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੰਬਰ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਲਾਅ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ।

4.1 ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ 2020 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2020 ਦੇ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮ ਸਾਰੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ 2020 ਦੇ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

4.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮੇਸ਼ ਉਰਫ ਭੀਮੱਪਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

5. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਯੋਜਨਾ/ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਯੋਜਨਾ/ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਰਹੂਮ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ।

6. ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰੋਨੋਲੋਜੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਤ 2.1.2010 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ, ਜੁਲਾਈ 2010 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(b) ਅਨੁਸਾਰ, “ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, (i) ਪਤਨੀ/ਪਤੀ (ii) ਪੁੱਤਰ..... ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ 2011 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 9.9.2016 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕਲੈਕਟਰ, ਗੰਜਾਮ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸੀਡੀਐਮਓ, ਗੰਜਾਮ ਤੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 01.11.2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਸੀਡੀਐਮਓ, ਕਟਕ ਨੇ ਵੀ 6.2.2017 ਨੂੰ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ। ਮਾਮਲਾ ਉੱਥੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਬੇਲਾਗੁੰਠਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਸੀ ਵਿੱਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ. ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਬੇਲਾਗੁੰਠਾ ਮਿਤੀ 28.10.2017 ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ 72,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਮਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣ ਗਏ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 2020 ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ, ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਟਕਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇਰੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਸੀ। ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਭਾਗ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੁਲਾਈ, 2010 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ 1990 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਦਰਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਛੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਦਰਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪਰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਮਦਰਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਮੈਂਡੇਟ ਦੀ ਰਿਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ

ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਰਨੈਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਹਮਦਰਦੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਢਿੱਲੇ ਢਾਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰ ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਦ ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ: ਸ਼ਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate